

AMPELI

TAX LAW OFFICES

ליצירת קשר:

0722-405100

054-2651516

meori@ampeli-tax.co.il

www.ampeli-tax.co.il

מיסוי קריפטו (מטבעות דיגיטליים) – סוגיות מהפרקטיקה איילת אור בית ספר מיסים

מרצה: עו"ד (רו"ח) מאורי עמפלי
26 באוקטובר 2022

אין באמור במצגת זו כדי להוות חוות דעת ו/או ייעוץ משפטי בסוגיות הנידונות ובכל אופן מומלץ להתייעץ עם מומחה מס לפני נקיטת צעדים משפטיים ו/או אחרים המסתמכים על מצגת זו.

רקע כללי

מאפייני שוק הקריפטו

- "קריפטו" – מילת קוד לעולם תוכן ומושגים שלם;
- מבוסס טכנולוגיה;
- התפתחות מתמדת;
- 365/7/24;
- שוק מבוזר כלל עולמי;
- חשוף לתנודתיות (שער הביטקוין - ינואר 2020 – 7,200 דולר, אוקטובר 2021 - 67,000 דולר, אוקטובר 2022 – 19,300 דולר, אוקטובר 2023?)
- חשוף למעילות (Three Arrows Capital);
- מחסור בפיקוח ורגולציה;
- חוסר ודאות וחוסר נגישות לציבור הרחב;

מושגי יסוד

בלוקצ'יין Blockchain - מערכת DLT המבוססת על "שרשרת בלוקים" המתעדת ומסדרת את כל העסקאות שנוצרו ברשת, כך שהמחשבים המקושרים ברשת שומרים את כל היסטוריית העסקאות ויכולים לוודא את תקינותה. המידע מוצפן באופן שלכל המחשבים ברשת ידוע מאיזו כתובת ("מפתח פומבי") הועבר סכום לאיזו כתובת, אך הגורם מאחורי כל כתובת אינו ידוע.

מטבע קריפטוגרפי / מטבע דיגיטלי Cryptocurrency - הינו קובץ מידע/רשומה דיגיטלי מבוסס על טכנולוגיית הרישום המבוזר Distributed Ledger Technology (DLT) טכנולוגיה המאפשרת ניהול נתונים מבוזר בין צדדים מרובים, ללא התערבות גורם מרכזי.

ארנק דיגיטלי – תוכנה שמחוברת לרשת הבלוקצ'יין ומאפשרת לשמור ולבצע העברות של מטבעות דיגיטליים מארנק לארנק. קיימים שלוש סוגים של ארנקים: ארנק חם (בדרך כלל אפליקציה לבראוזר או סמארפון), ארנק קר (כונן חיצוני) וארנק צג שלישי (למסחר במטבעות בבורסות)

מושגי יסוד

כרייה Mining – תהליך הסליקה ויצירת ההסכמה על סדר העסקאות, שבו גורמים רבים ברשת הבלוקצ'יין ("הכורים" – Miners) מתחרים על הרכבת בלוקים של עסקאות תוך פתרון חידה מתמטית הדורשת משאבים רבים.

ICO (Initial Coin Offering) - הנפקה ראשונית של מטבעות קריפטוגרפים לציבור. ברמה הכלכלית ה-ICO מהווה מסלול מימוני בו חברות, מגייסות הון מהציבור לפיתוח מיזם חדש כנגד הנפקת מטבעות קריפטוגרפים מסוג אסימון/טוקן. התמורה מתקבלת לרוב באמצעות מטבעות קריפטוגרפים אחרים המשמשים כאמצעי תשלום לצורך סליקה ברשת הבלוקצ'יין שבה משתמש המיזם, בדרך כלל ביטקוין או איתריום. ICO's היו נפוצים במהלך שנות 2017-2018 וכיום באים לידי ביטוי בעיקר בפרויקטים משולבים, דוגמת NFT.

מושגי יסוד

המאפיינים של המטבעות הדיגיטליים משתנה מפרויקט לפרויקט, דוגמאות למטבעות דיגיטליים שונים בהתאם לשימושם הקיים היום:

מטבע קריפטוגרפי – נועד לשמש כאמצעי להעברת ערך (תשלום) ואינו מכוון למיזם ספציפי.

Investment Token או Security Token - אסימונים הוניים – טוקן המקנה זכויות בעלות, השתתפות או חברות במיזם מסוים או זכויות לתזרים עתידי ממיזם כאמור.

Utility Token - אסימוני שירות – טוקן המקנה זכויות שימוש במוצר ו/או שירותים המוצעים על ידי מיזם מסוים.

NFT (Non-Fungible Token) NFT - הוא אסימון הצפנה אשר מייצג נכס ייחודי (נדון בהמשך).

מושגי יסוד

השיטות הקיימות כיום לרישום העסקאות על בלוקצ'יין:

Proof of Work - הוכחת העבודה - הקונצנזוס המקורי של רשת הבלוקצ'יין. האלגוריתם משמש לאישור עסקאות ולהוספת בלוקים חדשים לשרשרת במסגרתה כורים מתחרים ביניהם על פתרון משוואות מתמאטיות ובתמורה מקבלים תגמולים בעת פתירתן (למעשה רישום העסקה). ביטקוויין.

Proof of Stake - קונצנזוס חדש שמנהיג אימות עסקאות באמצעות ה"מאמתים" (Validators). התגמול מתקבל בהתאם ליחס המטבעות שנמצאים ברשותו של אותו המאמת. על קונזסוס זה בנויים רשתות בלוקצ'יין קרדנו, טזוס, אתריום ועוד.

פסיקה ועמדת רשות המסים

עמדה חייבת בדיווח 32/2017

- "הגדרת "נכס" בסעיף 88 לפקודת מס הכנסה כוללת כל רכוש, בין אם מדובר בנכס מוחשי ובין אם מדובר בנכס לא מוחשי. "מטבע וירטואלי" (כדוגמת ביטקוין, אתריום וכיוצא באלו), הינו רכושו של האדם המחזיק בו, ומשכך הוא נכלל בהגדרת "נכס" בסעיף 88 לפקודה.
- מכירת "מטבע וירטואלי" מהווה אירוע מס החייב במס על פי הוראות חלק ה' לפקודת מס הכנסה (רווח הון).

עמדה חייבת בדיווח 32/2017

- אם פעילות מכירת "מטבעות הווירטואליים" מגיעה לכדי "עסק", הרי שההכנסות ממכירת "המטבעות הווירטואליים" חייבות במס מכוח חלק ב' לפקודה.
- "מטבע וירטואלי" אינו מהווה מטבע או מטבע חוץ כהגדרתם בחוק בנק ישראל, התשמ"ה – 1985: "מטבע-חוץ" – (1) שטרי-כסף או שטרי-בנק או מעות שהם הילך חוקי בכל ארץ שהיא, חוץ ממטבע ישראל, וכן שטרי-כסף, שטרי-בנק או מעות שהיו בזמן מן הזמנים הילך חוקי והניתנים להמרה למטבע שהוא הילך חוקי בכל ארץ שהיא; (2) שטרי-חליפין, אגרות-אשראי ויתרות בבנק המשתלמים שלא במטבע ישראל;

חוזר מס הכנסה 5/2018

- המטבע הדיגיטלי מהווה **נכס ולא "מטבע"**.
- אדם אשר הכנסותיו מאמצעי תשלום מבוזר מגיעות לכדי עסק, יסווג הכנסותיו כ**הכנסה פירותית**. סיווג ההכנסות ייקבע בהתאם ל**מבחני עסק** כפי שנקבעו בפסיקה.
- אמצעי תשלום מבוזר אשר הגיע לרשותו של אדם בעקבות פעילות כריה יסווג כ**הכנסה עסקית**.
- תשלום באמצעות מטבע מבוזר ייחשב כ**מכירה** ולא כאמצעי תשלום ("הצפת המערכת");
- מע"מ - מי שפעילותו באמצעי תשלום מבוזר מגיעה לכדי פעילות בעלת מאפיינים עסקיים, יסווג וירשם כ"**מוסד כספי**".

חוזר מס הכנסה 7/2018

הנפקת מטבע ראשונית – אמצעי גיוס כספים באמצעות הנפקת טוקנים (אסימונים):

אסימוני מוצרים ושירותים (Utility);

אסימונים הוניים (Security);

אסימונים מבוזרים – ביטקוויין, אתר' וכו' (חוזר 5/2018);

החוזר עוסק רק באסימוני מוצרים ושירותים (Utility Token).

חוזר מס הכנסה 7/2018

הנפקת מטבע ראשונית – אמצעי גיוס כספים באמצעות הנפקת טוקנים (אסימונים) - המשך:

עיקרי הסדר 7/2018 - לגבי אסימוני מוצרים ושירותים (Utility Token):

- ברמת החברה המנפיקה - דחיית אירוע המס עד מתן השירות/ המוצר/ פירוק;
- ברמת ציבור המשקיעים –אירוע המס במועד מכירת האסימון בשוק המשני/ קבלת השירות;

חוזר מס הכנסה 7/2018

הנפקת מטבע ראשונית – אמצעי גיוס כספים באמצעות הנפקת טוקנים (אסימונים) - המשך:

- **ברמת העובדים/ יועצים – מסלול ראשון – מסלול תשלום המס –** ההכנסה של העובד/ היועץ מהקצאת האסימונים, תחויב במס במועד ההקצאה בפועל של האסימונים לפי שיעור מס שולי (עד 50%). הכנסה החייבת במועד ההקצאה תהא לפי שווי שוק הטוקנים במועד ההקצאה.

- **מסלול דחיית המס –** ההכנסה של היועץ/עובד מהקצאת האסימונים תחויב במס שולי (עד 50%) כמוקדם מבין מועד מימוש הזכות הגלומה בטוקן או במועד ה"מכירה" של הטוקן לפי סעיף 88 לפקודה (כולל המרת טוקנים שהתקבלו למטבעות אחרים).

חוזר מס הכנסה 7/2018

יחסי הגומלין בין חוזר 7/2018 לבין עמדת רשות ניירות ערך:

אסימוני שירותים – עמדת רשות ניירות ערך במסגרת הדו"ח הסופי (מרץ 2019):

- מטרת ההשקעה בעיני רוכשי הטוקנים;
- מידת השימושיות של הטוקן בשלב ההנפקה;
- מצגים והתחייבויות של היזם, לרבות הבטחה להשגת תשואה וליצירת שוק משני, בצד מאמצים ליצירת שוק משני לאחר ההנפקה.

החלטת רשות ניירות ערך בעניין חברת קירובו בע"מ (דצמבר 2021):

טוקנים של החברה מהווים ניירות ערך לצרכי חוק ניירות ערך, וזאת בין היתר משום שקיימת סבירות שיהיו משקיעים שירכשו את הטוקנים למטרות פיננסיות, מתוך ציפייה לעליית ערך בגין החזקה בהם (בדומה להחזקה בניירות ערך).

עמדה חייבת בדיווח 91/2021

הבהרה לעמדה חייבת בדיווח 32/2017

- ההפרש בין התמורה במכירה לבין עלות הרכישה לא יחשב כהפרשי הצמדה ו/או כהפרשי שער.
- יראו כמימוש גם פעולות של החלפת מטבע אחד באחר (ALT) גם אם לא התקבל מטבע רשמי (FIAT) כגון במצב בו מחליפים ביטקוין באת'ריום וכיוצ"ב.
- לעניין עמדה זו, מדידת יתרון המס תבוצע ביחס לכל הרווחים שהיו לנישום בשנת המס מהפעילות המתוארת בעמדה.
- האמור בפסקה זו הוא לעניין בחינת סכום יתרון המס ואין בו בכדי לגרוע מחובת הדיווח בגין כל הכנסה בהתאם למועדה כנדרש בחוק.

פסק דין קופל (ע"מ 11503-05-16) (2019)

העובדות

- המערער רכש בשנת 2011 ביטקוין ומכרו בשנת 2013 ברווח של 8,278,645 ש"ח.
- המערער טען כי יש לסווג את הביטקוין כ"מטבע חוץ" ועל כן רווחיו במכירת המטבע הינם בבחינת הפרשי הצמדה (שער) שקיבל יחיד, הפטורים ממס בהתאם להוראות סעיף 9(13) לפקודה.
- לחילופין טען המערער כי יש לראות בביטקוין כנייר ערך הצמוד למטבע חוץ ושרווחיו פטורים ממס בהתאם להוראות פרק ה' לפקודה, הרואות בשינויים בנייר ערך מסוג זה כרווח אינפלציוני פטור.
- המשיב, מנגד, טען כי יש לסווג את הביטקוין ומטבעות דיגיטליים ככלל, כ-"נכס", כהגדרתו בסעיף 88 לפקודה ולפיכך למסות את הרווחים ממכירתו כרווחי הון במסגרת פרק ה' לפקודה.

פסק דין קופל (ע"מ 11503-05-16) (2019) - המשך

כב' השופט **שמואל בורנשטין** קיבל את עמדת רשות המיסים לפיה הביטקוויין מהווה **נכס** לפי פרק ה' לפקודה ולא "מטבע" וכל שכן לא "מטבע חוץ" ובהתאמה דחה את הערעור:

"נראה לי אם אמנם מעמד הביטקוויין טרם הוגדר, ויותר מכך – אם עדיין קיימת אפשרות שהביטקוויין יעבור מן העולם ויבוא מטבע וירטואלי אחר תחתיו – קשה עד מאוד להלום תוצאה לפיה הביטקוויין ייחשב כ"מטבע" דווקא לצרכי מס. תוצאה זו אינה מתיישבת עם הסביבה המשפטית, הכלכלית, והמיסויית הקיימת, ולפיכך לא ניתן לקבלה".

הרהורים ומחשבות נוספות על שוק הקריפטו

מגמת השוק

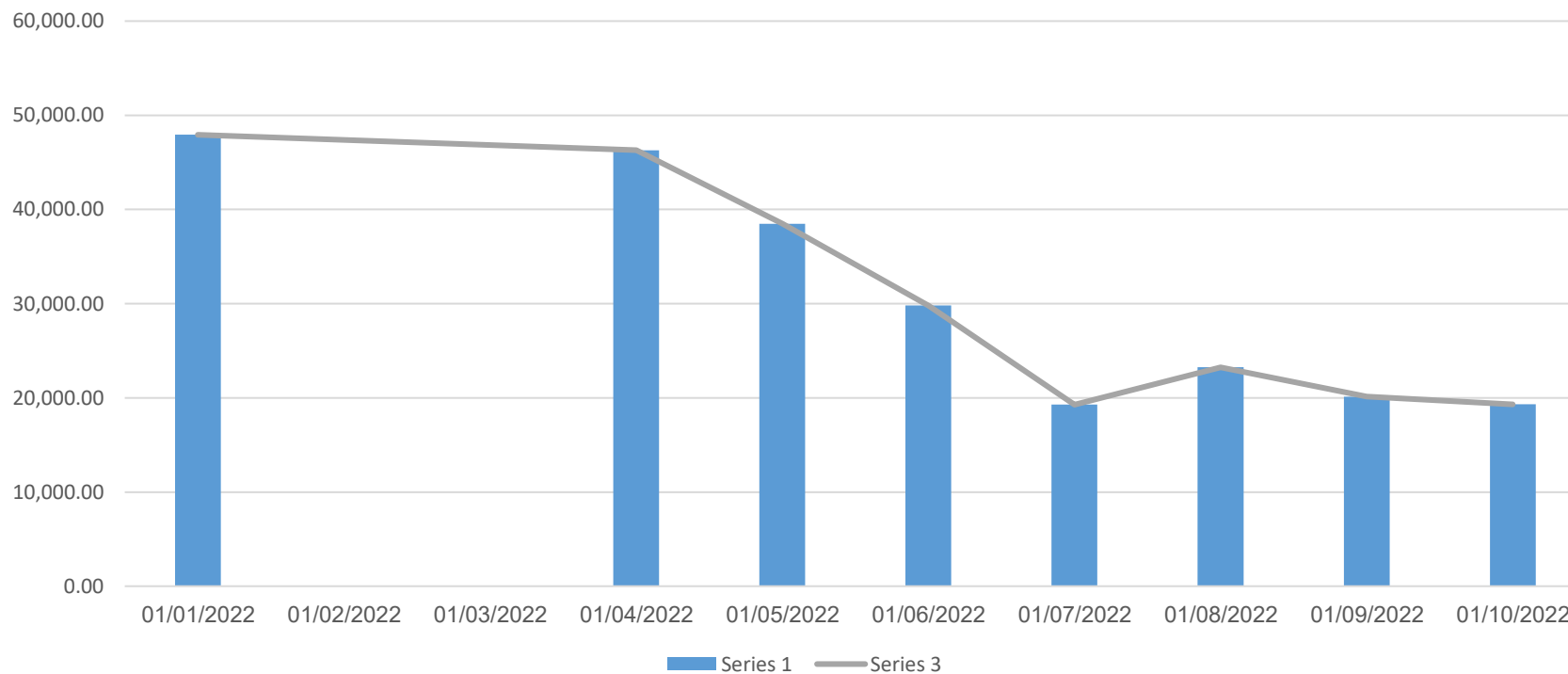
- לאחר שנתיים של עליות מתמשכות תוך הזרמת הון עתק, שנת 2022 התאפיינה בשינוי מגמה חד.

- ביום 4 במאי 2022 הודיע יו"ר הבנק הפדרלי של ארצות הברית על העלאת ריבית של 0.5% בהתאמה, מניות טכנולוגיות נפלו בשיעורים חדים. הציפייה של משקיעי הקריפטו הייתה כי המטבעות הדיגיטליים מוגנים מפני החלטות הממשל היות שהם לא כפופים לו. בפועל, מחירי המטבעות נחתכו בשיעורים חדים.

- בדוגמא להלן ניתן לראות את מחיר מטבע הביטקוויין בהתאם למגמה:

מגמת השוק

מחיר הביטוקין - מגמת ירידה מתחילת שנת 2022

• נראה כי מחיר המטבע אינו מתאושש.

מגמת השוק

- חברות קריפטו רבות נקלעו לקשיי נזילות והתקשו לעמוד בהתחייבותיהם כלפי הלקוחות. ירידות המחירים המתמשכות הבהילו את המשקיעים, ואלו רצו למשוך את כספם בחזרה.

לדוגמה:

- <https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001417798> Three Arrows Capital;
- התאגיד הישראלי-אמריקאי **צלזיוס** הקפיא את משיכות הכספים מהפלטפורמה לאחר נהירה רחבת היקף של לקוחות לשם משיכת כספיהם. בחלוף הזמן התאגיד נקלע לקשיים ובחודש יולי 2022 הגיש בקשה להגנה מפני נושים בבית המשפט בארצות הברית.

- המשמעות המיסויית - הכרה בהפסדים לצרכי מס וקיצוז או העברת ההפסד לשנים הבאות

סוגיות פרקטיות במיסוי קריפטו

ניהול פעילות עסקית במטבעות דיגיטליים

- העדר הגדרה ממצה לעסק בפקודת מס הכנסה והעדר פרשנות עדכנית לעסק ב"קריפטו" בפסיקה:

- **טיב ואופי הנכס** – במסגרת מבחן זה ייבדק טיבו ואופיו של הנכס כנכס השקעתי לטווח ארוך או כנכס למסחר שוטף. המבחן כאמור אינו נחשב למרכזי ומכריע היות ונכסים רבים יכולים לשמש הן לצרכי השקעה והן מסחר שוטף.

"כפי שצויין לעיל, נקודת המוצא לגבי ניירות ערך היא כי מדובר בנכס לצרכי השקעה. יחד עם זאת, בנסיבות ענייננו, ניתן להצביע על מאפיינים בטיב המניות בהן השקיע המערער שיש בהם כדי ללמד כי מדובר דווקא בפעילות עסקית-מסחרית. כך, למשל, האופי הספקולטיבי של המניות בהן בחר המערער להשקיע".
עניין מגיד (ע"א 9187/06).

- מטבע דיגיטלי - ספקולטיבי, **מבוזר ותנודתי** (עליית ערך משמעותית של מרבית המטבעות המובילים מתחילת 2020 לצד נפילה מאז תחילת שנת 2022).

ניהול פעילות עסקית במטבעות דיגיטליים

העדר הגדרה ממצה לעסק בפקודת מס הכנסה והעדר פרשנות עדכנית לעסק ב"קריפטו" בפסיקה: **תדירות העסקאות** – בהתאם למבחן זה, ביצוע רב של פעולות דומות באותו סוג נכס עשוי להוכיח את טיבה המסחרי של הפעולה הנדונה. בהתאם לנקבע בפסיקה, הקביעה לקימו של עסק לפי מבחן זה, נגזרת מטיבו של הנכס ומהקלות בה ניתן לסחור בו.

"מבחן התדירות והשאלה מהי תדירות המצביעה על פעילות "עסקית" להבדיל מפעילות "הונית" נבחנים בהקשרם של הנכס או הפעילות הנדונים. כך למשל, על מנת שהכנסה ממכירת מקרקעין תיחשב פעילות "עסקית", תידרש תדירות נמוכה יותר מאשר פעולות קניה ומכירה של ניירות ערך, אשר פעולת המסחר בהם פשוטה יותר ואשר מעצם מהותן והיותן נזילות יותר נעשות בתדירות רבה יותר מאשר פעולות במקרקעין.
עניין מגיד (ע"א 9187/06).

• מטבע דיגיטלי - ביצוע פעולות ממכשירים סלולריים, פיצול הפעולות בדו"חות של זירות המסחר, אפשרות מסחר 24/7 ועוד.

ניהול פעילות עסקית במטבעות דיגיטליים

העדר הגדרה ממצה לעסק בפקודת מס הכנסה והעדר פרשנות עדכנית לעסק ב"קריפטו" בפסיקה: **תקופת ההחזקה** – עניינו של מבחן זה הינו בחינת משך ההחזקה של הנכס, לאור ההנחה כי ככל שתקופת ההחזקה בנכס קצרה יותר, גדלה הסבירות שהפעילות הינה מסחרית. יודגש כי בתי המשפט לא הבהירו שאין אמת מידה אחת המצביעה במדויק מהי תקופה קצרה או ארוכה והדבר תלוי, בין היתר באופי וטיב הנכס.

"כל מטרתו במסגרת הפעילות שתוארה לעיל הייתה להפיק רווח גבוה תוך פרק זמן קצר ביותר, שבמהלכו ביצע פעולות שמטרתן להעלות את ערך המניה בצורה מרבית, והכל כמפורט בהכרעת הדין. משך החזקה של יום או כמה ימים מצביע בבירור על פעילות למטרה עסקית להבדיל מפעילות לצורכי השקעה".
עניין מגיד (ע"א 9187/06).

• מטבע דיגיטלי – משך החזקת המטבע בארנק של הנישום.

ניהול פעילות עסקית במטבעות דיגיטליים

- העדר הגדרה ממצה לעסק בפקודת מס הכנסה והעדר פרשנות עדכנית לעסק ב"קריפטו" בפסיקה:

- **בקיאות הנישום** – הבסיס למבחן זה הוא הרעיון כי אדם מנסה לעשות עסקים בתחומים שבהם יש לו ידע ובקיאות. לכן, ככל שבקיאותו של הנישום רבה יותר בתחום בו נעשתה העסקה, ניטה לראות בפעילות כעסקית. בהתאם לפסיקה, דומה כי הבקיאות צריכה להיות קונקרטיית ולא כללית.

"גם אורן וגם ליאת אינם בעלי ידע ומיומנות בתחום ההשקעות הפיננסיות והעובדה כי למדו כלכלה ועסקים אינה הופכת אותם לבקיאים בשוק ההון ולבעלי ידע ומיומנות כשל מי שהעיסוק בהשקעות פיננסיות הינו עיסוקו"
עניין ליאת דרור (ע"מ 870/08)

- נישום שעיסוקו במסחר במטבע דיגיטלי - האם פעיל בקבוצת קריפטו בפייסבוק או מנהל בלוג קריפטו כתחביב, בקיא?

ניהול פעילות עסקית במטבעות דיגיטליים

- העדר הגדרה ממצה לעסק בפקודת מס הכנסה והעדר פרשנות עדכנית לעסק ב"קריפטו" בפסיקה:

- **היקף הפעילות** – לכאורה, ככל שהיקף העסקאות רב יותר, ובעיקר ביחס להיקף מקורות ההכנסה האחרים של הנישום, עשוי הדבר ללמד על אופי עסקי של הפעילות. עם זאת, ההלכה היא כי מבחן זה אינו עצמאי ואינו מכריע, והוא רלוונטי רק בצירוף עם שאר המבחנים.

"מחזור קניות ומכירות בסכומים האמורים לעיל, כאשר מדובר באדם פרטי, להבדיל מחברת ביטוח או בנק, הנו מחזור בהיקף גדול לכל הדעות, ודאי באופן יחסי לסכום ההתחלתי שאותו השקיע המערער. מסחר בניירות ערך בהיקף של עשרות מיליוני שקלים מעיד על היות המסחר בעל אופי עסקי"
עניין מגיד (ע"א 9187/06).

- מטבע דיגיטלי - נגזר מן המאפיינים האחרים ונבחן לאור פעילותו העיקרית של הנישום (ככל וקיימת).

ניהול פעילות עסקית במטבעות דיגיטליים

- העדר הגדרה ממצה לעסק בפקודת מס הכנסה והעדר פרשנות עדכנית לעסק ב"קריפטו" בפסיקה: **מבחן הבקיאות הרחב (כב' השופט גרוסקופף בעניין שירצקי (ע"א 8942/15))** –

- **הכלל**, רווח שהופק ממסחר בניירות ערך הוא רווח הון. המדובר, במקרה הנפוץ, ברווח המופק בעקבות שינוי במחיר השוק של הנכס (עלייה בשווי ניירות הערך), וככזה יש לסווגו כהכנסה הונית. **חריגים לכלל זה בשלושה מצבים:**

- **ראשית**, כאשר אדם צובר ידע ביחס לשוק ההון, ומשתמש בידע זה על מנת להשקיע כספים בעבור אחרים (כגון קרן השקעות או מנהל תיקים).

- **שנית**, מומחה לשוק ההון, המשקיע את כספו תוך שימוש בידע הפיננסי שברשותו. ודוק, בשוק מניות משוכלל, ההנחה היא כי כל המידע הקיים ישוכלל לתוך מחירי המניות, ואולם גם תחת הנחה זו, למומחים יש תפקיד בשכלול שוק ההון, ולפיכך הם יכולים להפיק רווחים שיטתיים מניצול המידע שברשותם...

- **שלישית**, אדם מחזיק בידע ייחודי לא פומבי ביחס להשקעה מסוימת, והוא עושה שימוש בידע זה על מנת להפיק רווח ממסחר בנייר ערך, או כאשר אדם מבצע פעולות בשוק ההון המביאות לעליית שווי נייר הערך. דוגמא פשוטה לכך היא אדם העושה שימוש במידע פנים או מריץ מניות, ולפיכך מפיק רווח בזכות מידע ייחודי על כדאיות ההשקעה או באמצעות שימוש במשאבים העומדים לרשותו בכדי ליצור עלייה בשווי

ניהול פעילות עסקית במטבעות דיגיטליים

- פעולת כרייה (POW) / אימות עסקאות (POS) – "עסק", האומנם (חוות שרתים לעומת מחשב בודד)? האם תלוי בסוג המטבע - דוגמת הדוז'קוין (Dogecoin)? ומה לגבי המאמתים – האם מדובר בפעילות עסקית? האם ישנן הוצאות מוכרות?

מע"מ – האומנם מוסד כספי? - י.ג.מ השקעות בע"מ (ע"מ 18-04-54320)

שחלוף והמרה של מטבעות דיגיטליים

- האם שחלוף בהעדר פיאט או צריכה בפועל של הקריפטו מהווה אירוע מס?

• שנות המס לפני 2018;

- העדר עמדה רשמית;

- הביטקוויין והאת'ר כאמצעי המרה בעולם הקריפטו;

• שנות המס לאחר מכן?

- עמדה חייבת בדיווח 91/2021 – הבהרה – האומנם?

- בעיות הנזלה ("פיאט") מול הבנקים ובעיית תשלום מס (ת"א 51757-08-18 ערב ואח' נ' בנק מרכנטיל).

- פגיעה בעיקרון המימוש וההתעשרות בפועל כתנאי למס ריווח הון.

- תקלה דיווחית בגין רווח הון (תוך 30 ימים) – צורך בחקיקת משנה;

- העמדה "הכפולה" של רשות המסים - עניין קופל ועניין שמואלי - ראו להלן.

פסק דין קופל (ע"מ 11503-05-16) (2019)

הנימוקים שציין בית המשפט בין היתר מדוע אין לראות בביטקוין כמטבע –

- "התנודתיות הרבה בערך הביטקוין, והסיכונים הנלווים לכך, מובילים למסקנה לפיה אף קשה לראות בביטקוין כאוגר ערך."

- "בין הסיכונים שנזכרו בהודעה הוא זה הנובע מתכונותיו הייחודיות של המטבע הווירטואלי העלולות לשמש קרקע פורייה לפעולות מרמה והונאה; מכך שמטבעות מסוג זה נשמרים בדרך כלל על גבי מחשב או טלפון חכם, פריצה לאותם מכשירים עשויה להביא לאובדן מוחלט של ערכם. מכך שמטבעות וירטואליים אינם הילך חוקי ולכן אינם זוכים לגיבוי של בנק מרכזי כלשהו שערב לערכם הנקוב; מכך שאין חובה לקבלם כתמורה; מכך שהם חשופים לתנודתיות גבוהה במיוחד; ומכך שהמסחר בהם אינו מפוקח על ידי רשות כלשהי מרשויות המדינה."

פסק דין שמואלי (רע"א 4193/21)(2021)

עובדות המקרה

- פקיד השומה הטיל עיקול על חלק מנכסיהם של המבקשים, לרבות על שלושה ארנקים אלקטרוניים ובהם ביטקוין.
- העיקול נעשה בהתאם להוראות סעיף 194 לפקודה, לשם הבטחת תשלום המס על פי השומה שהוצאה להם בסך 12 מיליון שקל.
- בחלוף שנתיים ולאור עליית הערך הניכרת של הביטקוין, פנו המבקשים לבית המשפט המחוזי במספר בקשות להסרת העיקולים העודפים שהוטלו, תוך מתן ערובה של מטבעות ביטקוין בשווי שומת המס הנטענת לפי השווי העדכני של המטבע. בקשתם נדחתה.

פסק דין שמואלי (רע"א 4193/21) (2021)

- כב' השופט גרוסקופף קיבל את עמדת פקיד השומה וקבע כי עליית השווי בערכו של הביטקוין אינה מהווה "שינוי נסיבות" המצדיק בחינה מחודשת כנדרש בסעיף 194 לפקודה, בשל היותו נכס שונה במהותו מנכסים האחרים, כלשונו:

"... בחינת מכלול הנסיבות מובילה למסקנה כי עליית השווי שחלה בערכו של הביטקוין אינה מהווה "שינוי נסיבות" המצדיק בחינה מחודשת כאמור. זאת, שכן בנכסים ספקולטיביים כדוגמת הביטקוין, הנתונים כעניין שבשגרה לתנודתיות גבוהה במיוחד שעשויה לנוע לשני הכיוונים, לא ניתן לראות בשינויים בשווי הנובעים מעצם תנודתיות זו כ"שינוי נסיבות" המצדיק שינוי ההחלטה המקורית (וזאת להבדיל מעליית שווי נכס מעוקל הנובעת משינוי קבוע בערכו, כגון עליית ערך מקרקעין מעוקלים בעקבות שינוי ייעודם).

פסק דין שמואלי (רע"א 4193/21)

כב' השופט הוסיף וקבע גם כי עיסוק במטבעות דיגיטליים איננו בגדר השקעה אלא הימור, ועל כן, בנסיבות העניין, המשיבים אינם יכולים לכפות על רשות המיסים להמר על כספי הציבור -

"לצד האמור, יודגש כי פקיד השומה נהג בהגינות כלפי המבקשים, ואפשר להם לקבל החלטת השקעה (ואולי מוטב לקרוא לילד בשמו, הימור), כרצונם: מעוניינים הם להוסיף להמר על עלייה בשווי הביטקוין, יכולים הם להותירו בידי המדינה, ובמקרה שבמועד מימושם יעלה שווי המעוקלים על גובה החוב לפקיד השומה, תועבר היתרה לידיהם; מעוניינים הם לממש (באופן חלקי) את הרווח שנוצר להם מההשקעה בביטקוין בשלב זה, יכולים הם להורות לפקיד השומה להמיר את אותו חלק הנדרש לכיסוי החוב המובטח למטבע ישראלי, ויתרת הביטקוין שתיוותר תוחזר לידיהם, ויעשו בה כרצונם. כן, פתוחה בפניהם הדרך לעתור להמרת הביטקוין בערובה מתאימה...".

מקום הפקת ההכנסה – האם הקריפטו נמצא מחוץ לישראל?

היכן נמצא הקריפטו לצרכי מס? - גלובליות הבלוקצ'יין וחוסר גורם מפקח מהו הנכס? קוד? מי הבעלים?

דוח הועדה למיסוי בינלאומי -

ארנק "קר" (כונן פיזי חיצוני), ארנק "חם" (אפליקציה על המחשב/ סמרטפון), לעומת ארנק צד שלישי בבורסות קריפטו חוץ;

נפקות –

- קיזוז הפסדים עסקיים (סעיף 29(2) לפקודה)
- קיזוז הפסדים הוניים (סעיף 92 לפקודה)
- קבלת זיכוי מס זר
- הטבות לעולים חדשים ותושבים חוזרים ותיקים - "יחיד שהיה לתושב ישראל לראשונה ותושב חוזר ותיק, כאמור בסעיף 14(א), פטור ממס על רווח הון ממכירת נכס שהיה לו מחוץ לישראל, אם מכרו בתוך עשר שנים מהיום שהיה לתושב ישראל;

מקום הפקת ההכנסה – האם הקריפטו נמצא מחוץ לישראל?

סעיף 89(ב)(3) לפקודה לקבוע כללי מקור, קרי מתי יראו רווח הון כמופק או נצמח בישראל, כדלקמן:

"(3) מקום הפקתו או צמיחתו של רווח הון יהיה בישראל באחד מאלה:

(א) הנכס הנמכר נמצא בישראל;

(ב) הנכס הנמכר נמצא מחוץ לישראל והוא בעיקרו זכות, במישרין או בעקיפין, לנכס, או למלאי או שהוא זכות בעקיפין לזכות במקרקעין או לנכס באיגוד מקרקעין הנמצא בישראל (בסעיף זה - הרכוש), לענין חלק התמורה הנובע מהרכוש הנמצא בישראל;

(ג) מניה או זכות למניה בחבר בני אדם תושב ישראל;

(ד) זכות בחבר בני אדם תושב חוץ, שהוא בעיקרו בעל זכות, במישרין או בעקיפין, לרכוש הנמצא בישראל - לענין חלק מהתמורה הנובע מהרכוש הנמצא בישראל."

מקום הפקת ההכנסה

• **תושב חוזר – תושב חוזר כהגדרתו בסעיף 14(ג) פטור ממס על רווח הון ממכירת נכס שרכש מחוץ לישראל בתקופת היותו תושב חוץ, אם הנכס, לרבות הזכות או הזכות בחבר בני אדם תושב חוץ, אינו זכות במישרין או בעקיפין, לנכס שהיה מצוי בישראל, והכל אם מכרו בתוך עשר שנים מיום שהיה לתושב חוזר; לעניין זה, "נכס" – לרבות נכסים מחוץ לישראל שהם ניירות ערך מוטבים כהגדרתם בסעיף 14(ג);**

- **"ניירות ערך מוטבים" – ניירות ערך הנסחרים בבורסה, שרכש התושב החוזר בתקופת שהותו מחוץ לישראל לאחר שחדל להיות תושב ישראל, המנוהלים מחשבון במוסד בנקאי, וכן ניירות ערך הנסחרים בבורסה, שרכש התושב החוזר מתוך הכנסה שהיא ריבית או דיבידנד שמקורם בניירות ערך מוטבים או הכנסה שהיא רווח הון ממכירת ניירות ערך מוטבים, שהופקדה באותו חשבון;**

- **"בורסה" – בורסה לניירות ערך מחוץ לישראל, שקיבלה אישור מידי מי שרשאי לתתו על פי דין במדינה שבה היא מתנהלת, וכן שוק מוסדר מחוץ לישראל; (CoinBase, Kraken...).**

- **תכנון החזרה לישראל.**

NFT

תחום ה-NFT

NFT (Non-Fungible Token) - NFT הוא אסימון הצפנה אשר מייצג נכס ייחודי. אסימונים מסוג זה מתפקדים הלכה למעשה, כהכחות לאימות האותנטיות ובעלות, בתוך רשת הבלוקצ'יין - על נכסים פיסיים ודיגיטליים. כשמו כן הוא, כל טוקן הוא ייחודי, לכן, בדרך כלל, אין אפשרות להחליף NFT אחד באחר, אלא לרכוש אותו באמצעות מטבעות דיגיטליים המשמשים כאמצעי תשלום.

יצירת ה-NFT החדש מתבצעת כנגד תשלום עבור עמלת יצירה באמצעות מטבע הבית של אותה רשת הבלוקצ'יין, למשל אתר על רשת האתריום (נקרא גם GAS), BNB על רשת סמארצ'יין, XTZ על רשת טזוס ועוד.

משמע, ניתן ליצור NFT באמצעות מטבע אחר בלבד (החלפה נכס בנכס, האומנם?).

המסחר ב-NFT מתבצע בפלטפורמות ייחודיות כדוגמת Opensea, Foundation and Objkt.

פרוייקטי NFT

פרוייקטיים של NFT משתנים מפרוייקט לפרוייקט, מפרקטיקה, רוב הפרוייקטים משלבים מספר מאפיינים:

- הקמת חברה בחו"ל (גיברלטר, גרמניה, שוויץ ועוד מדינות עם רגולציות מטיבות) לאור הגבלות רגולטיביות
- צוות בינלאומי, המורכב בעיקרו מנותני שירותים
- במקביל ליצירת Metaverse והנפקת NFT - שילוב ICO והנפקת טוקנים של הפרוייקט בהמשך, בניית משחקי און-ליין המשלבים שימוש בטוקנים של הבית או NFT's ועוד
- יצירת מנגנוני תמורה ותמריצים שונים במסגרת הקהילה, לרבות הענקת NFT's חדשים או מטבעות/טוקנים, שירותים וגישה למוצרים/שירותים אחרים (גם בעולם הפיזי)

תחום ה-DAO

DAO (Decentralized Autonomous Organization) - דאו הינו אסימון המייצג מערכת לניהול הארגון. כך, ניתן להעלות לבלוקצ'יין תהליכים יומיומיים בארגון ולנהל אותם באמצעות תנאים מוסכמים בחוזה חכם. פעולות אלו יכולות לגרום ליצירת סביבת עבודה או ארגון קבוצת אנשים זרים לחלוטין בעלי מטרה משותפת. משכך, יש הרואים בדאו את היישום של חזון הביזור.

כמו כן, כדי להצטרף לדאו, יש לרכוש NFT המייצג אסימון ייחודי לאותו פרויקט כך שהאחזקה בו תשקף חברות באותו ארגון או קבוצה (DAO) וזכאות להצביע על האופן בו ינוהל.

אסימונים אלו (NFT) הם סחירים ומשמשים להצלחת הפרויקט. תפעול הדאו נעשה לרוב על בסיס רשת האית'ריום.

כל המשתתפים בדאו מסכימים מלכתחילה שהם כפופים לקוד והכל בגדר "הקוד הוא החוק" (Lex Cryptographia).

השלכות מיסוי בתחום NFT

השלכות מיסוי

- סוגיות מיסוי הבינלאומי והכנסות של יזמים או נותני שירותים, תושבי ישראל
- סוגיות מע"מ בעת מתן השירותים עבור הפרוייקט – האם כלחברה זרה או שמא עבור יצירת נכס שמתקבל (NFT)
- יישום חוזר 7/2018 על הפרוייקטים.
- פרויקטים של NFT - מפעל טכנולוגי מועדף?
- השלכות מיסוי של יחידים:
 - אומן - "עסק"
 - אספן - "נכס" כזכות/טובת הנאה ראויה או מוחזקת

או

חריג להגדרת "נכס" – "מיטלטלין של יחיד המוחזקים ל"שימוש האישי" (בדומה לאוסף בולים), שימוש כאווטר ברשתות חברתיות, במשחקים וב Metaverse

השלכות מיסוי בתחום NFT

פרסום רשות המסים - הנדון "מיסוי נכסים דיגיטליים מסוג NFT (6 במרץ 2022)

- מאחר וה-NFT מהווה זכות חזקה בלתי מוחשית בנכס כלשהוא (לרוב יהיה מדובר בתמונה או בזכות על דמות וירטואלית כלשהיא), ה-NFT עומד בהגדרת "נכס" שבסעיף 88 לפקודת מס הכנסה.
- נציין כי מאחר ומדובר בזכות חזקה בלתי מוחשית, ה-NFT אינו מהווה "מיטלטלין לשימוש אישי" ובהתאם לכך, ה-NFT אינו מוחרג מהגדרת נכס הקבועה בסעיף 88 לפקודת מס הכנסה.
- לפיכך, מכירת NFT מהווה אירוע שחייב במס על כל ההיבטים העולים ממנו, וזאת על בסיס העקרונות כפי שפורסמו במסגרת חוזר מס הכנסה 5/2018.

DEFI

DEFI - Decentralized Finance

DEFI - Decentralized Finance - הוא מונח ליישומים של חוזים חכמים (DAPPS) המשתמשים בבלוקצ'יין ליצירת ומתן שירותים פיננסים בדומה לבנקים – חסכונות, הלוואות, מסחר וביטוחים. המערכת מופעלת על ידי אפליקציות נגישות ובנויות על רשת בלוקצ'יין, ובעיקר על רשתות האתריום, סמארט צ'יין, סולנה, טזוס ועוד

בורסה ריכוזית למסחר במטבעות דיגיטליים - CEX – Centralized Exchanger

בורסה ריכוזית, מזכירה במהותה בנק – ההתנהלות מול גורם אחד, משמע, המטבעות מופקדים בארנק הכללי של הבורסה והמסחר מתבצע דרכו. לדוגמא - Binance, Coinbase

בורסה מבוזרת למסחר במטבעות דיגיטליים - DEX - Decentralized Exchange

בורסה מבוזרת, אין גורם מפקח וגורם המבצע את המסחר, המסחר מתבצע באופן ישיר מול הארנקים האישיים (למשל - Metamask) על פי השיטה - חבר מול חבר (Peer to Peer). לדוגמא - SWAPX, Uniswap, PancakeSwap.

DEFI - Decentralized Finance

דוגמאות למוצרים פיננסיים שונים הקיימים כיום בשוק DEFI:

סטייקינג – Staking – נעילת טוקנים מאותו סוג שמבוססים על רשת בשיטת Proof of Stake, במטרה להקל על עבודת הרשת של אותו הפרויקט. במשך זמן הנעילה מתקבלת תשואה בטוקן שננעל. זמן הנעילה, התשואה ותנאים נוספים משתנים מפרויקט לפרויקט.

מיינינג ליקוויד – Mining Liquid – שילוב שני טוקנים ביחס שווה (מבחינה טכנית הפיכתם לטוקן משולב - LP) והעברתו לתוך בריכת הטוקנים (pool) במטרה לתת נזילות לאותם הטוקנים, בדרך כלל קיים ב DEX. מהותית, מי שנועל את הטוקנים הופך ל"ספק הנזילות" של אותן ה DEX וכך מאפשר מסחר נזיל של מטבעות/טוקנים שונים. במהלך המסחר, הבורסה מקבלת עמלת המסחר באמצעות מטבע/טוקן הבית (native coin) של אותה הבורסה, לדוגמא מטבעות CAKE ב PancakeSwap, חלקו מועבר ל"ספק נזילות" בהתאם לאחוז הטוקנים שסיפק לתוך הבריכה. מטבעות בית הן מטבע לכל דבר, אותו ניתן להמשיך לסחור ולהשקיע מחדש.

DEFI - Decentralized Finance

המשך – דוגמאות של DEFI

פארמינג – Yield Farming - מזכיר סטייקינג, אך בשונה ממנו, בתמורה לנעילת המטבעות, מתקבלים טוקנים של פרויקטים אחרים

- **פארמינג מבוזר - Decentralized Farming** – נעשה בפלטפורמה/ זירת מסחר DEX
- **פארמינג ריכוזי – Centralized Farming**, נעשה בפלטפורמה/ זירת מסחר DCE, למשל מוצר LaunchPool של Binance

מיינינג ליקוויד משולב פארמינג - למשל מוצר LaunchPoolX של BSCEX, במסגרתו נעשה מיינינג ליקוויד למטבע הבית (במקרה זה - BSCEX) ומטבע נוסף לבחירת "מספק הנזילות", ולאחר מכן, מטבע בית שמתקבל בתמורה מושקע אוטמטית מחדש בפארמינג.

משחקי לוטו בפלטפורמות שונות – לדוגמא, ב PancakeSwap, במסגרתו אפשר לקנות כרטיסים למשחק באמצעות טוקני הבית שהתקבלו בפארמינג

DEFI - השלכות מס

לאור ריבוי המוצרים DEFI ומאפיינים הייחודיים של כל אחד, יש צורך לבחון כל פרויקט לגופו ולהבין את השלכות המס הרלוונטיות של המיזמים ושל היחידים, כאשר ברקע הגדרת "נכס" לצרכי מס, כלהלן:

- יישום חוזר 7/2018 על הפרויקטים.

- טרם בניית מוצר DEFI תכנון מס המיטיב עם היחידים (המשתמשים במוצר), בין היתר בחינת שאלות אלה:

- מהו מועד אירוע המס? ריבית? שימוש בנכס (סעיף 2(1) לפקודה, סעיף 2(4) לפקודה, סעיף 2(7) לפקודה? "שיפורים במושכר"?
- שיעור המס הנגזר?
- מע"מ?
- קבלת מטבע אחר נוסף ללא תמורה – האם אירוע מס ומתי?

DEFI - השלכות מס

JARRETT V. UNITED STATES – דוגמא מארצות הברית

- הנישום ביצע פעילות סטייקינג על רשת טזוס. בתמורה לנעילת המטבעות קיבל הנישום 8,876 מטבעות מסוג טזון (אותן המטבעות שנעל) בשווי של 9,407 דולר ארה"ב. המטבעות שנתקבלו היו פנויים למסחר והנישום היה יכול למכרם או להמירם למטבעות דיגיטליים שונים.
- בדו"ח מס לשנת 2019 דיווח הנישום על הכנסה בשווי \$9,407 תחת ההגדרה "other income". בהמשך, הגיש דוח מתקן בטענה כי הסכום שהתקבל מביצוע הסטייקינג אינו הכנסה חייבת לצורך מס ודרש להחזיר מס ששילם.
- בעקבות אי התייחסות לבקשתו להחזר המס, הנישום פתח בהליך Complaint בבית המשפט האזורי במדינת טנסי. כתוצאה מההליך, ביום 3 בפברואר 2022, מחלקת המס של משרד המשפטים האמריקאי אישרה החזר המס לנישום ללא החלטה מנומקת, ובהתאמה הנחה את הרשות המיסים- IRS לבלבצע את ההחזר.

DEFI - השלכות מס

JARRETT V. UNITED STATES - המשך

- הנישום סירב לקבל את ההחזר בטענה שרשויות המס ומשרד המשפטים לא סיפקו כל נימוק או עמדה בנוגע לשאלה העקרונית האם מטבעות שמתקבלים אגב פעילות סטייקינג יהוו הכנסה חייבת ויהיו ברי מיסוי בזמן יצירתם, מכאן התביעה לבית המשפט המחוזי.
- לטענת הנישום, בעת קבלת המטבעות אגב סטייקינג, לא נוצר אירוע מס לפי דיני המס האמריקאיים, אלא רק בעת המימוש.
- תביעתו של הנישום נדחתה בבית המשפט המחוזי מטעמים פרוצדורליים ולא מהותיים. קרי, בהתאם לבית המשפט השאלה המשפטית הייתה אם לנישום מגיע החזר על המס ששילם בשנת 2019 ושנה זו בלבד.

<https://www.bloomberglaw.com/public/desktop/document/JarrettetalvUnitedStatesofAmeric aDocketNo321cv00419MDTennMay26202/7?1666688908>

סוגיות נוספות לסיום

מגמות נוספות

- הפיכת הביטקוין למטבע חוקי ("הילך חוקי") – "אל סלבדור";
- אי מיסוי פעילות קריפטו – למשל באסטוניה;
- פעילות מחוץ לישראל – מבחן השליטה והניהול, חברה נשלטת זרה ועוד;
- הכוונה להפחית את חובת דוח מס להחזקה ב"נכס חוץ" מעל סך של מיליון ₪;

הלבנת הון

- פרסום ממצאי ההערכה הלאומית לשנת 2021 על ידי הרשות לאיסור הלבנת הון מטבעות דיגיטליים בסיכון גבוה להלבנת הון;
- צו איסור הלבנת הון – תחולה על נותני שירותים פיננסיים במטבעות דיגיטליים;
- טיוטת נב"ת 411 - שירותי תשלום אגב פעילות במטבע וירטואלי של לקוחות;
- Crypto – Asset Reporting

TAX LAW OFFICES

תודה לכולם!

שאלות?

צוות המשרד עומד לשירותכם:

0722-405100

054-2651516

meori@ampeli-tax.co.il

www.ampeli-tax.co.il

מגדל ספיר, קומה 17

רח' תובל 40, רמת גן